

LÄR OM KÄRNVAPEN

Pakistan

I Pakistan tog arbetet med landets kärnvapenprogram fart efter att grannlandet Indien 1974 genomfört sin "fredliga" provsprängning. Under 20 års tid pågick arbetet på Abdul Quader Khan Laboratories med att utveckla ett urananrikningsprogram för kärnvapen. Med hjälp från Kanada, Kina och Frankrike hade Pakistan i slutet av 1980-talet kapacitet att snabbt montera ihop ett kärnvapen. I maj 1998 efter Indiens provsprängning gjorde Pakistan en serie kärnvapenprovsprängningar under två dagars tid för att bevisa sin kärnvapenkapacitet. A Q Khan, som var hjärnan bakom Pakistans kärnvapenprogram, drev senare en omfattande handel med kärnvapenmaterial och -kunnande på svarta marknaden. Han gjorde affärer bl.a. med Libyen och Nordkorea.

Pakistan är inte medlem av icke-spridningsavtalet (NPT) och har inte skrivit under och ratificerat det fullständiga provstoppsavtalet (CTBT). Pakistan räknas som ett de-facto kärnvapenland, eftersom landet med säkerhet har kärnvapen, men inte hade det när NPT-avtalet trädde ikraft 1970. I avtalet definierade man USA, Sovjetunionen (nu Ryssland), Storbritannien, Frankrike och Kina som de officiella kärnvapenstaterna.

Pakistan utvecklar och förbättrar sin kärnvapenkapacitet i rask takt. Det är svårt att ange en exakt storlek och sammansättning av den pakistanska kärnvapenarsenalen eftersom inga siffror offentliggjorts. Nuclear Notebook uppskattar att Pakistan har en kärnvapenarsenal om ungefär 60 kärnvapenstridspetsar. Detta baserar man på en uppskattning gjord av US Defense Intelligence Agency 1999 att Pakistan hade 25-35 kärnvapenstridspetsar, kombinerat med uppskattningar om att Pakistan hade producerat 40 kilo plutonium och 1100 kilo höganriktat uran i slutet av 2003. Hur mycket vapengradigt uran eller plutonium som behövs för en bomb beror dels på teknisk kompetens hos producenterna och dels på önskad sprängkraft, men uppskattningen ligger alltså på 60 kärnvapenstridspetsar idag.¹

Vapenbärare för den pakistanska arsenalen är dels bombflygplan och dels landbaserade ballistiska missiler. Det är oklart vilken typ av flygplan i Pakistans flygvapen som har konverterats till att kunna bära kärnvapen, men troligen är det USA-producerade F-16, Mirage V eller kinesiska A-5. Så sent som 2005 upptog USA försäljningen av militärflygplan till Pakistan, som omgående beställde 86 plan av typen F-16. Dessa har troligen konverterats för att bära kärnvapen.²

Pakistan har tre typer av ballistiska missiler med kapacitet att avfyra kärnvapen, varav två är kortdistansmissilerna Ghaznavi och Shaheen-1 och en är medeldistansmissilen Ghauri. En fjärde missiltyp är under utveckling. Samtliga pakistanska missiler är drivna med fast bränsle, vilket innebär att de kan sättas i bruk relativt snabbt. Pakistan utvecklar också en kryssningsmissil som tros kunna användas som kärnvapenbärare.³

Uppgradering av kärnvapen

Pakistan utvecklar och förbättrar sin kärnvapenkapacitet i snabb takt. Det är rimligt att anta att utvecklingen kommer att fortsätta i samma snabba takt även under kommande år, framför allt om landet vill hålla jämna steg med grannlandet Indien som har planer på att utplacera en kärnvapentriad bestående av luft-, land- och ubåtsbaserade kärnvapen.

Under de senaste sex åren har Pakistan utplacerat två nya kärnvapenkapabla ballistiska missiler och förbereder en tredje. Den nya missilen, Shaheen-2, påstås ha en räckvidd upp till 2500 kilometer. Vid en provskjutning av missilen i februari 2007 nådde missilen en sträcka om 2000 kilometer. Man har också nått det sista utvecklingsstadiet av en kryssningsmissil som US Air Force Intelligence antar potentiellt kan vara kapabel att bära kärnvapen. Kryssningsmissilen Babur har testavfyrats 2005 och 2006 och har en räckvidd på ungefär 500 kilometer. Babur är en markavfyrad kryssningsmissil, men Pakistan har också pågående program för utveckling av kryssningsmissiler som kan avfyras från luften eller från fartyg. Utöver detta har 86 nya militärflygplan, troligen med kapacitet att avfyra kärnvapen, beställts från USA.⁴

Pakistan har vidare påbörjat konstruktion av en ny plutoniumreaktor samtidigt som man snart är klar med utvecklingen av sin andra separationsanläggning. Landets nuvarande plutoniumreaktor omges av sex batterier av missiler för att skydda mot luftangrepp. När den nya plutoniumreaktorn färdigställts kommer Pakistan att kunna fördubbla sin plutoniumproduktion.⁵

Kärnvapnets roll i nationell säkerhetsstrategi

Pakistan har ingen officiell kärnvapendoktrin, men utifrån uttalanden och skrivelser från landets civila och militära ledning kan ändå slutsatser dras om vilken roll de pakistanska kärnvapnen har för landets säkerhetsstrategi. Pakistan ser sina kärnvapen som sin dyrbaraste och viktigaste tillgång för att skydda landets säkerhet. Detta framkommer med största tydlighet i en artikel med titeln "Pakistan's Nuclear Imperatives" av general Mirza Aslam Beg. Han skriver "Syre är nödvändigt för livet och ingen ifrågasätter dess åtråvärdhet - kärnvapen har övertagit den livräddande egenskapen för Pakistan".⁶

Pakistans kärnvapen är helt och hållet koncentrerade på grannlandet Indien - både militärt och politiskt; både för att kunna avskräcka från framför allt en konventionell attack från det militärt starkare grannlandet och för att svara på en eventuell attack

med kärnvapen eller konventionella vapen.⁷ De uttalanden som gjorts av pakistanska representanter följer oftast samma linjer som grannlandet Indiens, med en stor skillnad. Pakistan har inte uttalat ett no-first-use löfte, alltså ett löfte om att aldrig vara det första landet att använda kärnvapen mot ett annat land. Detta kan misstänkas bero på att Pakistan är mycket underlägset Indien när det gäller konventionella styrkor, och därför vill bibehålla avskräckningen i att kunna besvara en konventionell attack med kärnvapen.⁸

---

1 Norris, Robert C and Kristensen, Hans M. *Pakistan Nuclear Forces 2007*. Nuclear Notebook, Bulletin of the Atomic Scientist vol 63, Nr. 3 2007, s. 71-73,74

2 Ibid

3 Ibid

4 Ibid

5 Institute for Science and International Security

<http://www.isis-online.org/publications/southasia/khushabupdate.pdf>

6 General Mirza Aslam Beg "Pakistan's Nuclear Imperatives"

<http://www.friends.org.pk/Beg/pakistan's%20nuclear%20imperatives.htm>

7 Institute of Peace and Conflict Studies

http://www.ipcs.org/Nuclear_seminars2.jsp?action=showView&kValue=2377

8 Nuclear Threat Initiative http://www.nti.org/f_wmd411/f2i3.html